DOI:10.33617/2522-9680-2019-2-53
УДК 616.311-085.322+615.322

ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ІРИСУ АЇРОВИДНОГО

[1] Н. М. Волошина, к. мед. н. каф. фармакол., патофізіол.
[2] Д. С. Волошина, лікар-інтерн
[1] Л. Д. Щегольов, студ. 3 курс мед. факульт.

[1] ПВНЗ «Київський медичний університет»
[2]НМАПО ім. П.Л. Шупика, м. Київ

У стоматологічній практиці застосовується багато рослин, які мають свої лікувальні особливості. **Ірис жовтий,** або **аїровидний (**лат. ***Iris pseudacorus*****),** або **ірис болотний.** Кореневища півників болотних містять ефірну олію, ізофлавоновий глікозид іридин, дубильні речовини, органічні кислоти (шикімова, хінна, яблучна, лимонна, фумарова і молочна), жирну олію та крохмаль [1]. Ми розглянули дані інформаційних джерел (довідники, енциклопедії, інтернет-ресурси) методом вивчення та підбору інформації про його властивості і дійшли висновку щодо його застосування в стоматології. Рослину ірис описував у своїх працях ще Авіценна. Він писав, що це «гаряча та суха» рослина, здатна «зцілювати від болю і зупиняти гниття», звертав увагу на протипухлинну та ранозагоювальну дію ірису, найкраще поєднання ірису – з трояндовою олією [2].

Склад і дія корисних речовин ірису аїровидного: бензойна кислота – сприяє лікуванню шкірних патологій: при фурункулах, ефективна в лікуванні лишаю, актиномікозу, демодекозу, грибка шкіри і захворювань слизових оболонок; виявляє антисептичні властивості; смоли – загоєння ран, виразок (можливе використання як аплікацій); дубильні речовини – зміцнюють капіляри; чинять протизапальну дію на слизову порожнину рота; в'яжучу дію; аскорбінова кислота – впливає на процеси згортання крові, бере участь у метаболізмі заліза і фолієвої кислоти; у високих дозах ефективно впливає на профілактику вірусних і ракових патологій; забезпечує нормальне засвоєння організмом заліза і кальцію, а також виведення важких металів (при свинцевому стоматиті); крохмаль – має антисклеротичну, протизапальну, обволікаючу дію, противиразковий засіб, активізує ендогенне виробництво вітаміну B_2 (рибофлавіну), який бере участь в окисновідновних реакціях [3]. Недостатність рибофлавіну в організмі людини викликає зміни у слизовій оболонці ротової порожнини; застосування ірису – профілактика цих змін. Флавоноїди – кровоспинна властивість. Алкалоїди – знеболювальна дія (можливе використання для премедикації перед знеболенням як орошення ротової порожнини місцево). Використання ефірної олії ірису аїровидного під час фонофорезу, вплив олії на організм – сприяє регенерації, надає виражений позитивний ефект при лікуванні виразок, активізує процес оновлення клітин, проявляє заспокійливий ефект. У Віденській національній бібліотеці було знайдено рукопис найдавнішого рецепта зубної пасти низької абразивності із Стародавнього Єгипту (ретельно змішують 30 мл гліцерину, 3 гр целюлози, порошок кореневища ірису – 10 г, ефірну олію – 15 крапель, додають 60 мл дистильованої води, постійно помішуючи, потім можна додати 0,5 мл молочної кислоти) [2].

Таким чином, перевагами ірису аїровидного є його доступність, дешевість, ефективність, багато діючих корисних речовин в одній рослині, усуває неприємний запах у ротовій порожнині.

Протипоказання: гіперчутливість до компонентів рослини, вагітним жінкам та під час лактації, при високому згортанні крові.

Литература

1. Лікарські рослини і фітотерапія. Фітотерапевтична рецептура / Л.В. Бензель, Р.Є. Дармограй, П.В. Олійник та ін.: навчальний посібник. – К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2010. – 400 с.

2. http://irisy-tv.com.ua/articles/175820

3. http://roslunu.com.ua/i/511/

© Н. М. Волошина, Д. С. Волошина, Л. Д. Щегольов